



Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

Tárgy

30(064.5)

Hely

Idő

"1918"

Személy

Helvszám

Szerző: ~

Cím: *Tilos a Kultura.*Forrás: *Világ* 1916Bp.
(Hely)1918. XI. 9.
(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Tilos a Kultura

A Társadalomtudományok Szabad Iskolája előadásait betiltották

A Társadalomtudományok Szabad Iskolája az idén nyitotta meg huszonegyedik tanfolyamát és erre gazdag tudományos programot hirdetett. Ma este kellett volna a tanfolyamnak megnyitni Vágó József előadásával, aki Németország gazdasági politikáját és külpolitikáját ismertette volna, és Somogyi Mihály előadásával, aki az élelmiszerhamisításokról tartott volna előadást. Az utolsó pillanatban azonban közbelépett a rendőrség és ma az iskola összes előadásait rendeletileg betiltotta.

A rendőrség már a múlt évadban is megszüreteltette a kulturfeladatokat a háborút kellemetlenül érintő kérdések tárgyalásával. Akkor a Galilei-Körnek, a szabadgondolkodó egyetemi ifjuság kulturális egyesületének tiltotta be tudományos előadásait. Ez alkalommal pedig a Társadalomtudományok Szabad Iskolája ellen fordult. Ez az iskola már hosszú esztendőök óta nemesen folytatja a magyar közönség tudományos és szociológiai felvilágosítását. Előadói az új Magyarország legjobb nevei, publicisták, közgazdasági írók, szociológusok, írók és esztéták soraiból kerülnek ki. Nem tartottak itt agitációs előadásokat. Tudományt, modern irodalmi és művészeti világnézetet hirdettek.

Az idén különösen hasznos és érdekes kérdéseket tűzött programjára az iskola. Egész sereg természettudományi előadást hirdetett, így Polgár Gyula előadását a modern fizika elméletéről, Fülöp Zsigmondét a „Háboru és természettudomány” címmel, Horváth Károlyét antropogeográfiai kérdésekről, Somogyi Mihályét az élelmiszerhamisításokról, bemutatókkal. Az irodalmat Schöpflin Aladárnak „Külföldi hatások a magyar irodalomban” és Galamb Sándornak Arany Jánosról szóló előadásai képviselték. Az iskola azonkívül programjába illesztette a legaktuálisabb kérdéseket is, az államok a világháboru előtti gazdasági politikájának és külpolitikájának ismertetését. Talán ezek miatt emelt kifogást a rendőrség? Elárulhatjuk, hogy mindezek a fontos és tanulságos kérdések ott szerepelnek a német egyetemek tanrendjein, mert a németek nem vetik meg a tudományos felvilágosítást ugyanakkor, amikor szigorú eréllyel küzdenek a háborúban álló nemzet egységes hangulatának legcsekélyebb agitációs megzavarása ellen.

Ugyilátszik a rendőrség nem is ismeri a szabad iskola előadásainak szellemét és magas, tudományos nivóját. Ha ismerné, bizonyára nem tette volna azt, amit tett. Legalább is előbb meg kellett volna győződnie az előadásokról, hogy sértik-e azok — amiről ugyan beszélni is nevetséges — a hadiérdekeket. De a rendőrség ezt az alkalmat meg sem várta és anélkül intézkedett, hogy tudta volna, mit tanítanak az előadásokon. Tulbuzgó volt. Sietett.

Tessék ilyenekben is szem előtt tartani a német példát. Vagy ma már osztrák példára is hivatkozhatunk, mióta Ausztriában enyhébb lett a cenzúra. Ma csak ennyit: Éppen leszögezzük a tényeket, fenntartva magunknak a kritika szabadságának jogát alkalmasabb időkre, amikor szabad lesz a vélemény és a toll újra.

A rendőrség betiltó végzése a következő: 10856/eln. fk. 1916. sz. Véghatározat. Jászi Oszkár budapesti lakos bejelenti, hogy a Társadalomtudományi Szabad Iskolája folyó évi november hó 8-ától december hó 20-ig minden szerdán, csütörtökön és pénteken este 7—9-ig VI. ker., Anker-köz 2. szám, II. em. 4. sz. alatt a Társadalomtudományi Társaság nagytermében: „Olaszország gazdasági politikája és külpolitikája. Szocializmus és háboru. Szocializmus és munkáskérdés. Háboru és természettudomány. A jelenkori Németország szellemi irányai. A jelenkori Franciaország szellemi irányai. Arany János. Oroszország gazdasági politikája és külpolitikája.